

Vận dụng kĩ thuật đọc “SQ3R” vào dạy học đọc hiểu nhằm phát triển năng lực cho học sinh

Trịnh Văn Sỹ

Email: xuansydhspue@gmail.com
Trường Trung học phổ thông FPT Đà Nẵng
Phường Hòa Hải, quận Ngũ Hành Sơn,
Thành phố Đà Nẵng, Việt Nam

TÓM TẮT: Hiện nay, Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 đã được thực hiện với mục đích nhằm phát triển năng lực và phẩm chất cho học sinh. Ngoài ra, Chương trình 2018 cũng yêu cầu việc đổi mới các phương pháp, kĩ thuật dạy học nhằm phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất. Đặc biệt, phát triển kĩ năng đọc vô cùng quan trọng và cấp thiết hiện nay để phát triển năng lực cảm thụ văn học. Với học sinh trung học phổ thông, chiến thuật hay kĩ năng đọc văn bản chưa đa dạng và khó tiếp cận, khó hiểu sâu về văn bản. Kĩ thuật đọc hiểu SQ3R là một chiến thuật đọc nổi tiếng giúp học sinh một số thao tác cụ thể và hữu ích cho từng giai đoạn đọc. Chính vì vậy, bài nghiên cứu được thực hiện nhằm phân tích kĩ thuật và vận dụng vào dạy học đọc hiểu văn bản nhằm phát triển đa dạng kĩ năng mà Chương trình 2018 yêu cầu. Kĩ thuật SQ3R là gì? Tiến hành như thế nào? Trong bài khoa học, chúng tôi tiến hành nghiên cứu chi tiết để giải quyết hai vấn đề trên. Kết quả nghiên cứu cho thấy, các giờ đọc hiểu có sử dụng kĩ thuật SQ3R đều được học sinh đánh giá cao vì giúp các em cải thiện kĩ năng đọc và đọc sâu văn bản. Ngoài ra, khi sử dụng kĩ thuật, các em thấy được việc đọc văn bản là một thao tác vô cùng quan trọng trong quá trình trải nghiệm cùng văn bản.

TỪ KHÓA: Ngữ văn, trung học phổ thông, Chương trình Giáo dục phổ thông 2018, kĩ thuật đọc, phát triển năng lực.

→ Nhận bài 28/10/2023 → Nhận bài đã chỉnh sửa 06/12/2023 → Duyệt đăng 15/02/2024.

DOI: <https://doi.org/10.15625/2615-8957/12410207>

1. Đặt vấn đề

Điểm cốt yếu trong mục tiêu của Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 là phát triển năng lực, phẩm chất và các kĩ năng cho học sinh [1]. Để đạt được mục tiêu đó thì đổi mới phương pháp dạy học là một khâu quan trọng. Một trong các biện pháp góp phần phát triển các kĩ năng cho học sinh là vận dụng kĩ thuật đọc SQ3R. Kĩ thuật đọc SQ3R là một kĩ thuật tích cực trong việc phát triển kĩ năng đọc theo giai đoạn trong dạy học. Kĩ thuật SQ3R rất phù hợp với đối tượng học sinh trung học (trung học cơ sở và trung học phổ thông). Bởi nó đem lại tính hiệu quả cao về kĩ năng đọc hiểu để cảm thụ, trải nghiệm cùng văn bản cũng như rèn luyện thao tác tư duy và kĩ năng đọc [2].

Ở kĩ thuật đọc “SQ3R”, giáo viên có thể tổ chức dạy học đọc theo quy trình. Học sinh đọc chủ động, tích cực và phù hợp với mọi thể loại văn học. Ngoài ra, dạy học đọc hiểu bằng kĩ thuật đọc SQ3R giúp học sinh hình thành năng lực tự chủ, tự học, rèn luyện kĩ năng đặt câu hỏi, thu thập, xử lí thông tin, tích cực và chủ động trong học tập. Đồng thời, nếu giáo viên sử dụng kĩ thuật trong hoạt động nhóm, kĩ thuật còn giúp học sinh phát triển năng lực hợp tác với các bạn trong nhóm và lớp. Sử dụng kĩ thuật đọc SQ3R là một chiến thuật dạy học tích cực, đã được một số giáo viên vận dụng vào dạy học làm cho chất lượng dạy học được nâng cao.

Đã có công trình khoa học nghiên cứu và đề cập tới kĩ thuật SQ3R trong dạy học đọc hiểu có thể nhắc tới nhóm nghiên cứu Trần Thị Huệ và Phan Thị Thơm (2023) với đề tài *Vận dụng kĩ thuật SQ3R để dạy học đọc các văn bản nghị luận ở bài 3 “Nghệ thuật thuyết phục trong văn nghị luận” (Ngữ văn 10 - Kết nối tri thức với cuộc sống) theo định hướng phát triển năng lực cho học sinh*. Trong đề tài nghiên cứu trên, các tác giả đã khái quát về kĩ thuật SQ3R và chứng minh qua văn bản nghị luận ở lớp 10 bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống. Nhưng trong bài nghiên cứu, chúng tôi nhận thấy nhóm tác giả mới chỉ dừng lại ở việc vận dụng vào một loại văn bản mà chưa đa dạng hóa về các thể loại văn học. Vì vậy, trong bài viết này, chúng tôi tiến hành nghiên cứu về khái niệm, cách thức tổ chức và thực hiện kĩ thuật SQ3R. Đồng thời, chúng tôi tiến hành vận dụng, thực nghiệm vào các dạng thể loại văn bản văn học trong nhà trường trung học phổ thông theo Chương trình 2018 hiện nay.

2. Nội dung nghiên cứu

Trong đề tài nghiên cứu về kĩ thuật SQ3R, chúng tôi tiến hành khái quát về quan niệm đọc, các khái niệm và cách tiến hành của kĩ thuật SQ3R bằng một số phương pháp nghiên cứu như: phương pháp phân tích vấn đề và phương pháp thực nghiệm đề tài.

2.1. Khái quát về vấn đề

2.1.1. Quan niệm về đọc - đọc hiểu và các giai đoạn của đọc hiểu

Quan niệm về đọc và đọc hiểu: Đọc hiểu là hoạt động cơ bản của con người để chiếm lĩnh văn hóa. Khái niệm đọc hiểu (comprehension reading) có nội hàm khoa học phong phú có nhiều cấp độ gắn liền với lí luận dạy học văn, lí thuyết tiếp nhận tâm lí học nghệ thuật, lí thuyết giao tiếp thi pháp học, tường giải học văn bản học. **Đọc** là một hoạt động của con người, dùng mắt để nhận biết các kí hiệu và chữ viết, dùng trí óc để tư duy và lưu giữ những nội dung mà mình đã đọc và sử dụng bộ máy phát âm phát ra âm thanh nhằm truyền đạt đến người nghe. **Hiểu** là phát hiện và nắm vững mối liên hệ của sự vật, hiện tượng, đối tượng nào đó và ý nghĩa của mối quan hệ đó. Hiểu còn là sự bao quát hết nội dung và có thể vận dụng vào đời sống. Hiểu là phải trả lời được các câu hỏi Cái gì? Như thế nào? Làm thế nào?

Đọc hiểu: Là đọc kết hợp với sự hình thành năng lực giải thích, phân tích, khái quát, biện luận đúng - sai về logic, nghĩa là kết hợp với năng lực, tư duy và biểu đạt. Mục đích trong tác phẩm văn chương, đọc hiểu là phải thấy được: Nội dung của văn bản; mối quan hệ ý nghĩa của văn bản do tác giả tổ chức và xây dựng; ý đồ, mục đích [3].

Trong các quan niệm về đọc văn bản, tác giả Trần Đình Sử đã chia thành các quan niệm như sau: *Đọc là giải thích, giải mã; đọc là phi giải thích; đọc là khai thông nối liền; đọc là viết lại; đọc là kiến tạo, trò chơi, là tìm cái không có ở trong văn bản; đọc là phát hiện ra giá trị; đọc là đối thoại, giao lưu với văn hoá; đọc là giải cấu trúc; đọc là phản ứng trước hành động của câu văn; đọc là “đọc nhầm”* [4]. Tuy nhiên, không phủ nhận vai trò của tác giả, vai trò tổ chức ý nghĩa của văn bản cũng như vai trò kiến tạo của người đọc. Đọc là quá trình đi tìm nghĩa. Ý nghĩa là sản phẩm tương tác giữ văn bản với người đọc mà thành nên luôn biến đổi và vô hạn. Theo tác giả Nguyễn Thanh Hùng: *Hành động đọc là cơ bản và có tầm quan trọng hết sức to lớn cần phải giải quyết thấu đáo. Còn “hiểu” chỉ là kết quả mong muốn và tất yếu của hoạt động đọc. Hiểu cũng là mục đích cuối cùng và cao nhất của bất cứ hành động đọc nào* [5]. Tác giả Phạm Thị Thu Hương: *Đọc hiểu văn bản thực chất là một quá trình người đọc kiến tạo ý nghĩa văn bản đó thông qua hệ thống các hoạt động, hành động, thao tác nhất định.* Ngoài ra, tác giả Đỗ Ngọc Thống cho rằng: *Đọc hiểu ở đây được hiểu một cách khá toàn diện. Đó là một quá trình bao gồm việc tiếp xúc với văn bản, thông hiểu cả nghĩa đen, nghĩa bóng, nghĩa hàm ẩn cũng như thấy được vai trò, tác dụng của các hình thức, biện pháp nghệ thuật ngôn từ, các thông điệp tư tưởng, tình cảm, thái độ của người viết và cả các giá trị tự thân của hình tượng nghệ thuật* [6].

Nói tóm lại, các quan điểm trên đều hướng tới việc dạy cho học sinh cách kiến tạo nghĩa văn bản, đồng thời phải phù hợp với quan điểm dạy học phát triển năng lực cho học sinh theo Chương trình hiện hành.

Các giai đoạn của đọc hiểu:

- Theo các nhà giáo dục Úc, đọc chia thành 3 giai đoạn: 1/ Đọc chia sẻ (đọc mẫu): Giáo viên làm mẫu và hình thành kĩ năng đọc cho học sinh. 2/ Đọc có hướng dẫn: Học sinh tự đọc và thực hành các kĩ thuật đọc. 3/ Đọc độc lập: Học sinh tự đọc với các văn bản khó hơn.

- Theo Bộ Giáo dục Canada: 3 giai đoạn: Trước khi đọc - Trong khi đọc - Sau khi đọc.

- Theo nhà nghiên cứu Trần Đình Sử, đọc hiểu chia thành 3 giai đoạn: Giai đoạn 1: Đọc thông tin (nhận diện, truy xuất thông tin). Giai đoạn 2: Đọc ý nghĩa, thông điệp (tích hợp, diễn giải). Giai đoạn 3: Đọc liên hệ (phản ánh (kết nối ngoài văn bản), đánh giá) [3].

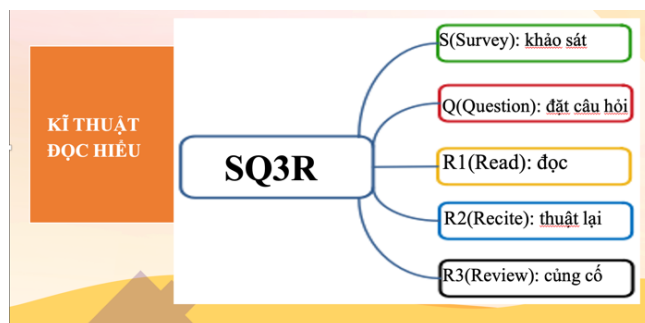
Trong Chương trình môn Ngữ văn 2018, đọc hiểu văn bản thường được tổ chức theo quy trình, cụ thể: Đọc hiểu nội dung; đọc hiểu hình thức; đọc liên hệ, so sánh, kết nối và đọc mở rộng.

Tóm lại, đọc hiểu thường được tổ chức cụ thể như sau: Quy trình đọc (3 giai đoạn...): phát huy vai trò tích cực của học sinh; Quy trình cảm thụ văn học; Quy trình phát triển năng lực [4].

2.1.2. Khái niệm, mục đích và yêu cầu cần đạt của kĩ thuật SQ3R

Khái niệm: SQ3R được viết tắt từ các từ Survey (S), Question (Q), Read (R), Recite (R), Review (R). Đây chính là kĩ thuật đọc 5 bước được Francis Robinson giới thiệu năm 1961 với mục đích giúp người học trở thành một độc giả tích cực, sâu sắc, chủ động trong các giai đoạn của tiến trình đọc theo 3 giai đoạn: Trước khi đọc; Trong khi đọc; Sau khi đọc [2].

Mục đích sử dụng kĩ thuật SQ3R: SQ3R là một kĩ thuật đọc nổi tiếng. Nó có thể được áp dụng cho nhiều mục đích đọc vì linh hoạt và có thể thay đổi tích cực hơn cho học sinh về kĩ năng đọc văn bản. Kĩ thuật đọc SQ3R định hướng được quá trình đọc theo tiến trình, kích hoạt đọc tích cực và chủ động đặc biệt kĩ thuật này phù hợp để sử dụng cho tất cả các loại văn bản: Văn bản văn học, văn bản thông tin và văn bản nghị luận. Ngoài ra, kĩ thuật đọc SQ3R sẽ: 1/ Định hướng cho học sinh các thao tác cụ thể, hữu ích cho từng giai đoạn đọc; 2/ Phát triển kĩ năng đặt câu hỏi và truy xuất thông tin để trả lời các câu hỏi đã đặt ra; 3/ Học sinh sẽ biết cách tạo ra những câu hỏi hiệu quả, phát triển thói quen tìm kiếm

Hình 1: Mô tả kĩ thuật đọc SQ3R

thông tin, khả năng sử dụng các kỹ thuật đọc độc lập để hiểu văn bản sâu hơn, kiểm soát hiểu văn bản của học sinh trong quá trình đọc [2].

Yêu cầu cần đạt khi vận dụng kỹ thuật SQ3R: Để vận dụng kỹ thuật đọc SQ3R được hiệu quả, giáo viên cần lưu ý các yêu cầu sau: *Thứ nhất*, kỹ thuật SQ3R thực hiện ở các tiết đọc hiểu, phù hợp với mục tiêu bài học; *Thứ 2*, kỹ thuật SQ3R cần phù hợp với điều kiện thời gian của giờ học, cơ sở và trang thiết bị dạy học; *Thứ 3*, kỹ thuật cần phù hợp với mọi đối tượng học sinh; *Thứ 4*, kỹ thuật thực hiện phải hấp dẫn, kích thích được hứng thú học tập của học sinh.

2.2. Quy trình thực hiện kỹ thuật SQ3R - Vận dụng vào dạy học đọc hiểu lớp 11

a. Bước 1. S- Survey: Đọc lướt văn bản và thu thập thông tin

Đối với bước này, học sinh sử dụng kỹ thuật đọc lướt, không đi sâu vào cụ thể và chi tiết của văn bản. Học sinh tiến hành dành khoảng 2 - 4 phút để xem khái quát và đọc lướt văn bản được cụ thể như sau:

- Khảo sát nhanh nhan đề, tên tác giả, thể loại, bố cục, dung lượng, hình ảnh, hệ thống tiêu đề và bảng biểu, đồ thị (đối với văn bản thông tin)...

- Học sinh rèn luyện được sự tập trung cho chính mình, xem lướt qua bài học trước khi đọc từng chữ:

- + Xem nhan đề bài học, các thẻ câu hỏi, các tiêu đề lớn nhỏ, những chỗ đánh dấu, in nghiêng hoặc in đậm.

- + Xem qua những hình vẽ hay minh họa, đồ thị hay biểu đồ. Xem qua toàn bộ bài đọc bằng cách đọc đoạn đầu và đoạn cuối, lướt nhanh qua những câu đầu của từng đoạn trong bài.

b. Bước 2. Q - Question: Đặt các câu hỏi về tác phẩm (Học sinh đặt các câu hỏi và tự mình trả lời các câu hỏi).

- Học sinh, nhóm học sinh (tùy vào yêu cầu của giáo viên) tiến hành tạo một danh sách câu hỏi về văn bản.

- Học sinh có thể đặt câu hỏi theo chủ đề, yêu cầu cần đạt của văn bản.

- Khảo sát thành các câu hỏi có liên quan. Cần hạn chế đưa ra các câu hỏi đóng (câu hỏi Yes - No) mà cần tập trung vào những câu hỏi mở như câu hỏi dự đoán về nội dung văn bản...

- Giáo viên có thể sử dụng kỹ thuật 5W1H (What-When- Why- Who- Which- How) hoặc kỹ thuật QAR (Question, Answer, Relationships) để tạo ra các câu hỏi hoặc sử dụng ngay các câu hỏi do tác giả đưa ra, câu hỏi ở phần đầu của bài học.

c. Bước 3. R- Reading: Đọc văn bản (đọc tích cực, đánh dấu và ghi chú, trả lời câu hỏi)

Sau khi khảo sát và phát triển một số các câu hỏi, học sinh bắt đầu đọc một cách có định hướng và luôn bám sát các thẻ câu hỏi bên cạnh văn bản. Học sinh tập trung đọc văn bản (đọc sâu, đọc diễn cảm, đọc tích cực...). Đây là lúc tất cả các bước chuẩn bị của hai bước trên phát huy tác dụng. Điều này giúp học sinh luôn theo đúng mục tiêu của mình, tránh tình trạng đọc lan man và quá tải thông tin. Trong quá trình đọc, học sinh chủ

động trả lời các câu hỏi đã đặt ra trước đó. Bên cạnh đó, học sinh có thể ghi nhớ thông tin bằng một số cách sau: 1/ Ghi chú bên lề (ghi chú theo các thẻ câu hỏi, nội dung chính...); 2/ Vẽ sơ đồ tư duy; 3/ Viết lại những ý chính, từ khóa vào giấy note và học sinh khái quát thông tin; 4/ Học sinh có thể dùng bút dạ quang để tô những ý quan trọng [2].

d. Bước 4. R- Recite: Tóm tắt, diễn giải và suy luận theo cách hiểu của mình

Diễn giải các nội dung đã đọc bằng ngôn ngữ của chính mình. Giáo viên có thể hướng dẫn học sinh kết hợp hoạt động viết hoặc kỹ thuật- nói to suy nghĩ (think aloud) trong bước này. Học sinh đọc văn bản nếu như trong quá trình đọc có những suy nghĩ cần phản hồi, học sinh sẽ trao đổi trong lúc đọc. Sau khi đọc xong toàn bộ văn bản, học sinh đọc lại những phần quan trọng của văn bản hoặc câu chuyện đã đọc. Hoạt động này là điều quan trọng cần làm để làm rõ sự hiểu biết về văn bản. Có 04 giai đoạn để đánh giá một văn bản, bao gồm: Hiểu kĩ bài đọc; Thu thập tất cả các câu trả lời; Quay lại lần nữa để kiểm tra câu trả lời; Giai đoạn xem lại có thể được thực hiện nhiều lần để giúp người đọc ghi nhớ thông tin.

e. Bước 5. R- Review: Tổng kết, củng cố sau khi đọc

Học sinh tổng hợp các thông tin đã thu thập được và các ý tưởng quan trọng từ các bước đọc trong văn bản đã đọc. Học sinh có thể sử dụng sơ đồ tư duy hoặc các thẻ từ khóa hoặc phiếu học tập để thực hiện bước này một cách hiệu quả. Trong bước 5, kỹ thuật SQ3R giúp học sinh khắc sâu kiến thức và tích cực sau khi đọc xong văn bản.

Tóm lại, cả năm bước trong kỹ thuật SQ3R sẽ giúp học sinh có một kĩ năng đọc văn bản hiệu quả, tận dụng được thời gian đọc văn bản của học sinh. Trong cách đọc truyền thống, học sinh tiến hành đọc văn bản nhưng không thể nhớ nội dung và chưa thao tác nhiều trên văn bản. Ở cách đọc trong kỹ thuật SQ3R này, học sinh sẽ tích cực chủ động, khả năng ghi nhớ kiến thức sâu hơn trong cả 03 giai đoạn đọc văn bản.

2.3. Những kết quả thực nghiệm thông qua một số văn bản trong Chương trình Ngữ văn Trung học phổ thông

a. Văn bản văn học

VĂN BẢN: NHỚ ĐỒNG (TỔ HỮU) (Sách giáo khoa Ngữ văn 11, tập 1, Bộ Kết nối tri thức với cuộc sống)

Bước 1. S- Survey: Đọc lướt văn bản và thu thập thông tin

- Giáo viên hướng dẫn học sinh đọc khái quát văn bản Nhớ đồng (Tổ Hữu).

- Học sinh thu thập thông tin về: tác giả Tổ Hữu, nhan đề, cấu trúc của bài thơ (bao nhiêu khổ thơ), hình ảnh...

- Học sinh dự đoán nội dung và chủ đề của tác phẩm.

Bước 2. Q- Question: Đặt các câu hỏi liên quan tới văn bản

Giáo viên hướng dẫn học sinh sử dụng kỹ thuật 5W1H (What- When- Why- Who- Which- How) để

Bảng 1: Bảng câu hỏi theo kĩ thuật 5W1H

Từ để hỏi	Nội dung câu hỏi
What (Cái gì)	Qua văn bản, tứ thơ mang nội dung gì?
When (Khi nào)	Bài thơ được viết khi nào?
Where (Ở đâu)	Yếu tố tượng trưng được thể hiện qua những câu thơ nằm ở vị trí nào trong văn bản?
Who (Ai)	Bài thơ là cảm xúc của ai?
Why (Tại sao)	Qua bài thơ, tại sao tác giả mang tâm trạng nhớ nhung về quê hương?
How (Như thế nào)	Cấu tứ được thể hiện như thế nào qua bài thơ?

đặt câu hỏi. Một số câu hỏi định hướng như sau (xem Bảng 1).

Bước 3. R- Reading: Đọc văn bản (đọc tích cực, đánh dấu và ghi chú, trả lời câu hỏi)

- Học sinh tiến hành đọc văn bản theo hướng dẫn của giáo viên (đọc diễn cảm, đọc đúng chính tả...).
- Trong khi đọc, học sinh chú ý, lắng nghe và tiến hành trả lời các câu hỏi mà ở bước 2 học sinh đã đặt ra.
- Học sinh có thể vừa trả lời, vừa ghi chú bên lề, ghi chú vào giấy note, sử dụng sơ đồ tư duy để ghi chú.

Bước 4. R- Recite: Tóm tắt, diễn giải và suy luận theo cách hiểu của mình

- Học sinh đọc và tóm tắt lại văn bản: Cấu tứ thơ, ý nghĩa tượng trưng, nhân vật trữ tình, cảm xúc, nội dung của văn bản.

- Bằng cách hiểu, học sinh kiểm tra lại câu hỏi và tiến hành suy luận để trả lời cho các câu hỏi.

Bước 5. R-Review: Tổng kết, củng cố sau khi đọc

- Học sinh nhận xét bạn đọc văn bản.
- Học sinh khắc sâu ghi nhớ vào vở, giấy note, sơ đồ...
- Học sinh tìm ra cách đọc hiệu quả cho văn bản: ngắt nhịp, cảm xúc...
- Học sinh tổng kết lại cách đọc, xem lại đáp án các câu hỏi đã trả lời.

b. Văn bản nghị luận

VĂN BẢN: CẦU HIỀN CHIẾU (NGÔ THỊ NHẬM) (Sách giáo khoa Ngữ văn 11, tập 1, Bộ Kết nối tri thức với cuộc sống)

Bước 1. S- Survey: Đọc lướt văn bản và thu thập thông tin

- Giáo viên hướng dẫn học sinh đọc khái quát văn bản Cầu hiền chiếu (Ngô Thị Nhậm).
- Học sinh thu thập thông tin về: tác giả, nhan đề, cấu trúc của văn bản nghị luận (bao nhiêu luận điểm), các yếu tố hỗ trợ (miêu tả, biểu cảm, thuyết minh, tự sự).
- Học sinh dự đoán nội dung và chủ đề của tác phẩm.

Bước 2. Q- Question: Đặt các câu hỏi liên quan tới văn bản

Giáo viên có thể hướng dẫn học sinh sử dụng kĩ thuật 5W1H để đặt câu hỏi. Dưới đây là một số câu hỏi học sinh đã tự đặt câu hỏi (xem Bảng 2).

Ngoài ra, các kĩ thuật trên có thể thay đổi tùy theo tình hình năng lực của các lớp. Giáo viên có thể hướng

Bảng 2: Bảng câu hỏi theo kĩ thuật 5W1H

Từ để hỏi	Nội dung câu hỏi
What	Các lí lẽ được sử dụng trong văn bản có ý nghĩa gì?
When	Tác phẩm được viết khi nào?
Where	Luận điểm của văn bản được thể hiện qua các đoạn văn nào?
Who	Lời khấn cầu các hiền tài giúp nước là lời của ai?
Why	Tại sao trong văn bản nghị luận phải có luận điểm, lí lẽ, và bằng chứng?
How	Các yếu tố hỗ trợ của văn bản nghị luận được kết hợp như thế nào thông qua văn bản Cầu hiền chiếu?

dẫn học sinh đặt 2-3 câu hỏi sau khi đọc khái quát văn bản. Một số câu hỏi học sinh đã tự đặt sau khi giáo viên yêu cầu đặt 2 câu hỏi như sau: 1/ *Xác định luận đề của văn bản?* 2/ *Văn bản “Hiền tài là nguyên khí của quốc gia” có bao nhiêu luận điểm?*

Bước 3. R- Reading: Đọc văn bản (đọc tích cực, đánh dấu và ghi chú, trả lời câu hỏi)

- Học sinh tiến hành đọc văn bản theo hướng dẫn của giáo viên (giáo viên đọc trước về văn bản, học sinh chú ý để đọc diễn cảm, đúng chính tả...).

- Trong khi đọc, học sinh chú ý, lắng nghe và tiến hành trả lời các câu hỏi mà ở bước 2 học sinh đã đặt ra.

- Học sinh có thể vừa trả lời vừa ghi chú bên lề, ghi chú vào giấy note, sử dụng sơ đồ tư duy để ghi chú.

Bước 4. R- Recite: Tóm tắt, diễn giải và suy luận theo cách hiểu của mình

- Học sinh đọc và tóm tắt lại văn bản: Luận đề, luận điểm, luận cứ, các yếu tố hỗ trợ của văn bản nghị luận.

- Bằng cách hiểu, học sinh kiểm tra lại câu hỏi và tiến hành suy luận để trả lời cho các câu hỏi.

Bước 5. R-Review: Tổng kết, củng cố sau khi đọc

- Học sinh nhận xét bạn đọc văn bản.
- Học sinh khắc sâu ghi nhớ vào vở, giấy note, sơ đồ...
- Học sinh tìm ra cách đọc hiệu quả cho văn bản: Ngắt câu, giọng điệu, cảm xúc...
- Học sinh tổng kết lại cách đọc, xem lại đáp án các câu hỏi đã trả lời.

- Giáo viên chốt kiến thức lại bài học.

Đánh giá: Kĩ thuật đọc “SQ3R” giúp cho học sinh trong các giờ đọc hiểu tăng mức độ hứng thú, phát triển một số năng lực, kĩ năng như: Thu thập và xử lí thông tin, đặt câu hỏi và tự trả lời, phát triển năng lực tư duy khi suy nghĩ để hoàn thành các yêu cầu đặt ra.

c. Kết quả thực nghiệm

Qua quá trình nghiên cứu và thực nghiệm ở lớp 10 và lớp 11 với tổng học sinh 5 lớp giảng dạy là 153 đến từ Trường Trung học phổ thông FPT Đà Nẵng trong học kì 1 năm học 2023-2024, chúng tôi đã lập bảng điều tra, khảo sát trực tiếp học sinh về kĩ thuật SQ3R trong dạy học đọc hiểu văn bản, kết quả thu được trong Bảng 3 và Bảng 4. Kết quả tại Bảng 3 cho thấy, đa số học sinh (62,5%) rất hứng thú tham gia kĩ thuật SQ3R

Bảng 3: Kết quả đánh giá mức độ tích cực và hứng thú của kĩ thuật đọc SQ3R của học sinh

Số lượng	Thái độ tham gia và hiệu quả tích cực của kĩ thuật (Tỉ lệ %)		
	Không tích cực, không hứng thú	Tích cực, hứng thú	Rất tích cực, rất hứng thú
153	0 (0%)	64 (41,8 %)	99 (64,7%)

Bảng 4: Kết quả đánh giá mức độ hiệu quả của kĩ thuật đọc SQ3R của học sinh

Số lượng	Đánh giá mức độ hiệu quả của kĩ thuật đọc "SQ3R" (Tỉ lệ %)		
	Không hiệu quả	Hiệu quả	Rất hiệu quả
153	0 (0%)	66 (43,1 %)	87 (56,9%)

và khắc sâu được những kiến thức ở phần đọc văn bản; số học sinh hứng thú, nhớ được kiến thức của bài cũng chiếm 37,5%. Qua đó có thể thấy, học sinh rất tích cực, hứng thú và rèn luyện khả năng ghi nhớ, tư duy trong

Tài liệu tham khảo

- [1] Trình Văn Sỹ, (09/2023), *Thiết kế và sử dụng trò chơi học tập trong dạy học đọc hiểu cho học sinh lớp 10 trung học phổ thông*, Tạp chí Khoa học và Công nghệ, tr.198-205.
- [2] Trần Thị Huệ - Phan Thị Thơm, (2023), *Vận dụng kĩ thuật SQ3R để dạy học - đọc các văn bản nghị luận ở bài 3 "Nghệ thuật thuyết phục trong văn nghị luận" (Ngữ văn 10 - Kết nối tri thức với cuộc sống) theo định hướng phát triển năng lực cho học sinh*, Sáng kiến kinh nghiệm, Nghệ An.
- [3] *Hiểu đúng về nội dung đọc hiểu*, <https://s.net.vn/0w6e>.
- [4] Trần Đình Sử, (2011), *Văn bản văn học và đọc hiểu văn bản*, in trong *Tài liệu tập huấn giáo viên trường chuyên - Môn Ngữ văn*, Bộ Giáo dục và Đào tạo.
- [5] Nguyễn Thanh Hùng, (2011), *Kĩ năng đọc hiểu Văn*, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.
- [6] Phạm Thị Thu Hiền, (2014), *So sánh vấn đề đọc hiểu văn bản trong Chương trình Giáo dục phổ thông môn Ngữ văn của Việt Nam và một số nước trên thế giới*, Viện Khoa học Giáo dục, Hà Nội.

quá trình đọc văn bản theo 03 giai đoạn đọc. Kết quả ở Bảng 4 cho thấy, tổng số lượng học sinh đánh giá khi giáo viên sử dụng kĩ thuật vào dạy học đọc hiểu với mức độ hiệu quả (43,1%) và rất hiệu quả (56,9%) đều chiếm tỉ lệ cao. Qua đó, có thể thấy một tín hiệu tích cực khi kĩ thuật đọc SQ3R được sử dụng vào các tiết đọc hiểu mang lại hiệu quả cao và giúp học sinh rèn luyện kĩ năng đọc, thu thập, xử lí thông tin và kĩ năng đặt câu hỏi.

3. Kết luận

Trong quá trình tổ chức kĩ thuật SQ3R cho học sinh, giáo viên cần sử dụng phối hợp các kĩ thuật với các phương pháp dạy học khác, không tổ chức đơn thuần kĩ thuật SQ3R. Những tiết học có sử dụng kĩ thuật này phải dễ tổ chức và thực hiện, phù hợp với đặc điểm và khả năng của học sinh với quỹ thời gian, với hoàn cảnh, điều kiện thực tế của lớp học. Đặc biệt, giáo viên khi sử dụng kĩ thuật đọc SQ3R cần đảm bảo nội dung, mục đích dạy học và nắm được yêu cầu của kĩ thuật này.

APPLYING THE "SQ3R" INTO TEACHING READING COMPREHENSION TO DEVELOP STUDENTS' COMPETENCY

Trinh Van Sy

Email: xuansydhspheu@gmail.com
FPT High school - Da Nang City
Hoa Hai ward, Ngu Hanh Son district,
Da Nang, Vietnam

ABSTRACT: The 2018 General Education Curriculum was implemented to develop students' competencies and qualities. Accordingly, it requires teachers to innovate the teaching methods and techniques to enhance comprehensively students' skills and qualities. In particular, developing students' reading skill is crucial and urgent nowadays to improve their literary appreciation competency. For high school students, text reading tactics or skills are not diverse, and difficult to access and deep understanding of the text. SQ3R is a well-known reading tactic that gives students several specific and useful manipulations for each reading phase (before, during, and after reading). The study explores the SQ3R and its application in teaching reading comprehension to develop the variety of skills required by the 2018 Curriculum. The study results show that during the reading comprehension periods, students use the SQ3R technique to improve their reading and reading comprehension skills. In addition, they also see that reading is a crucial skill in experiencing texts.

KEYWORDS: Literature, high school, the 2018 General Education Curriculum, competency development, SQ3R.